

1112

פרוטוקול מס' 8 / ב

מישיבת ועדת העבודה, ביום ד', א' בסבת תשי"ז
5.12.1956, שעה 08.30

בכחן:

- היו"ר ע. גוברין
- י. אלמוגי
- ט. נבה
- מ. ארם
- א. כהן
- ח. סג"ל
- מ. קלמר
- י. קרגמן
- א. שוסטק

מוזמנים:

- לסעיף א: צ. בר-ניב - משרד העבודה
- לסעיף ב: ט. זלינגר - משרד הבטחון
- אלוף-משנה ג. סוקן - המטכ"ל
- רב-סרן פרידמן - המטכ"ל
- לסעיף ג: טר המסחר והתעשייה פ. ספיר
- טר כוכבי - משרד העבודה

סדר היום:

- (א) חוק נפגעי ספר
- (ב) התשלומים למגוייסיים (סיכום הדיון)
- (ג) מצב התעסוקה (המסך הדיון)

א. חוק נפגעי ספר

היו"ר ע. גוברין: מספר חברים עוררו את השאלה, שנחוץ לתת איזה שהוא כיסוי מבחינת החוק למקרה של הורים המבקרים בספר, ובקטנו את טר בר-ניב לברר עם טר האוצר וטר העבודה אם אין התנגדות לכך מצידם. הייתי סבור שלאחר קבלת האיטור אוכל באופן רגיל להודיע על כך במליאת הכנסת, בעת הקריאה הסנייה והשלישית, אבל העירו לי שיש להביא זאת תחילה לאיטור הועדה.

אני מודיע זאת, איפוא לוועדה ומניח שאין מצדכם התנגדות שהורים שיבקרו בספר יחזרו בשלום הביתה.

ב. התשלומים למגוייסיים (סיכום הדיון)

היו"ר ע. גוברין: אני סבור כי מחובתנו לציין את הזריזות שגילו משרד הבטחון והמחלקה הצבאית שעוסקת בזאת, לגבי סידור התשלומים למגוייסיים, בהתחשב בכך שההכנות לא היו רגילות ושכמעט ולא שמעתי תלונות מפי חיילים.

השאלה היסודית שנשאלה בוועדה היתה, אם לא להפעיל את קרן השואה של המילואאים. אני נגד זה ומדברי החברים שהסתתרו בוויכוח בוועדת העבודה נראה לי שלא היו תומכים בהצעה זו. ועדה זו עסקה בזמנו ביסוד קרן השואה. הקרן טעונה עכשיו תיקונים ושינויים לגופו של ענין אבל אין לי ספק שאם נבוא להעמיס עליה תשלומים מסוג כזה, הרי סוף המילואאים - אם יהיה גיוס גדול - להינזק. ראשית, הקרן עלולה אז ביום אחד ליהרס, ודבר שני שעלול לקרות - שלמפרע התשלומים יהיו יותר קטנים מאשר התשלומים כיום. לא מתנגד כיו"ר הועדה, אם יעוררו את השאלה כשנעסוק בתיקונים בקרן השואה, לקיים דיון על כך.

לא נראה לי ענין הארכת התשלום. ראשית, אינני רואה יסוד לכך. שנית, אני חושש לתוצאה, כי אם נמליץ על כך התוצאה תהיה שיתנו סכום יותר קטן. כשהאיש יצא, יצא, ואין זה ענין של צדקה.

ס. זלינגר: עד 1.12 שולמו 75% של כל התשלומים לזכאים לקבל את התשלום המספחתי. נכון שהתשלום נקבע לפי עדיפויות, ועדיפות ניתנה לאלה שהמשיכו לסרת אחרי 15.11. אלה שהסתחררו לאחר תאריך זה השארנו לסוף והם יקבלו את התשלום עד סוף שבוע זה, ואז ישולם התשלום בטלואז לכל המספחות.

כבר הוסברו הקסיים בקטר לגבי צוע תשלומים אלה. שנעטו ללא בדיקה מלכתחילה. עתה, לאחר שנבדקו כאלף מספחות, נתגלו כמה מקרים של שימוש לרעה. המלחמה פרצה באופן ספונטאני ואי-אפשר היה להכין לפני זה שום דבר. החלטנו לשלם למספחות 20 ל"י, לפי דרישה של כל חייל, והדבר נוצע בסבוע הראשון, גם כן ללא בדיקה ובקורת אלא בהסתמך על הצהרה אישית של החייל.

העירותי זאת היות והיתה שאילתא בענין זה בוועדת הכספים והיו גם כתבות בעתונות, כאילו המסמלה או סדר הבטחון לא שילמו את התשלומים למספחות בזמן.

קרן השואה מקיפה רק חלק מאנשי המילואים (את כל הסכרים וחלק מהעצמאים) אבל לא את מחוסרי-העבודה, הקיבוציים ומוסכי עובדים. מצד שני התשלום של קרן השואה בנוי אחרת - לפי תשלום הסכר של האיש ולא לפי הרכב המספחה. אנו בנינו את ענין הסכר יותר על השואה של המספחה.

קרן השואה אינה בנויה על המערך הקרבי אלא על מספר מסויים של ימי מילואים, כפי שהצבא מתכנן בכל שנה. לפי זה פועלת הקרן ומדי פעם מגדילה או מקטינה את הסכומים שמסלמים המעבידים והעובדים עצמם. בשנה הראשונה לקיומה היתה בקרן רוזרבה של 2,5 מיליון ל"י ועכשיו היא נמצאת בגרעון של כחצי מיליון ל"י, כך שלא בא בחשבון להטיל זאת על הקרן.

המטה הכללי לוחץ עלינו, בדגש שאפשר לשחרר ככל האפשר יותר וככל האפשר מהר יותר, גם מבחינת התקציב הצבאי וגם מבחינת המסק האזרחי. נמידה וישלמו בעד ימים נוספים זה עלול להשפיע גם באופן פסיכולוגי, כי יגידו שאם כבר מסלמים בעד האיש - יחזיקו אותו. יש עכשיו הרבה מאד עבודות צבא, אבל היות ומתחשבים במסק ששחררים את האנשים. מצד שני מתחשבים גם בתקציב הצבאי, כי כל יום שהאיש נמצא בשרות עולה בכסף גוסף (מזון, תלבושת, סינהלה וכו'). אם נגיד שהאיש יקבל לפחות שבועיים או לפחות חודש - יחזיקו אותו למשך אותה תקופה ולא ישחררוהו, ודבר זה ישפיע לא במעט על המסק האזרחי. על כן צריך לשלם למגויים לפי אותם הימים שהוא מסרת.

א. שונטק: המלחמות שלנו היו ותהיינה קצרות וכל המבנה שלנו צריך להיות בנוי בהתאם לכך. היות והתשלומים שלנו הם יחסיים והאדם אינו נמצא חודש או ששה שבועות או חדשיים, לא הצעתי להאריך את ימי השרות אלא להגדיל את התשלום היחסי. הצעתי לאלה שמסרתים יותר מחודש תשלום כזה, ולאלה המסרתים פחות מחודש להגדיל את התשלום.

היו"ר ע. גוברין: אתה טוען מה שאתה טוען, ומר זלינגר ניסה להוכיח שהוא נגד ההצעה הזאת.

אלור/ס. ג. שוקן: נכון שאנחנו גוטרים את ביצוע התשלומים למספחות בעיקרו במשך השבוע הזה והתשלום בוצע כפי שנאמר כאן. יחד עם זאת אין לי ספק שיהיה מספר לא קטן של מקרים שהם בבירור ושפה וסם יהיו עיכובים בגלל יקויים בטופס שהוגש. כל טענה שמגיעה נבדקת מיד והענין בא על תיקונו, אבל לא צריך להתפלא אם תהיינה טענות מסוג זה במשך השבועות הקרובים, במספר קטן יחסית שאי-אפשר למנוע אותו.

קבלתם הסבר על נוהל העבודה שלנו בנושא זה. החיילים עצמם היו צריכים למלא טופס עם פירוט ההרכב המספחתי ומספר הנפשות הנתמכות. אם כי ניתנו הוראות מפורטות ליחידות בדבר אופן טילוי הטופס הזה, הרי פה ושם הגיע טנפס שאיתור הכתובת המצויינת בו דרש זמן. נעשינו כל האמצעים להתגבר על זאת.

כדאי לציין דבר מעניין. אותן 20 הלירות שפר זלינגר הזכיר, שאפטרנו לכל חייל לבקש לשלוח למשפחתו - נסחנו את הפקודה שלנו בצורה כזו, שאטרנו כי הסדר זה הונהג לגבי אותם המקרים שבהם איש המילואים הסאיר בביתו מטפחה ללא אמצעים. רצינו שניטוח זה יביא לידי כך, שהאיש באמת ישקול פעמיים אם הוא אטנם זכאי לתשלום זה או לא. עובדה טרק 25% או קצת פחות מזה, שהחיילים בעזרו בענין זה. זה טראה על היענות יפה לענין ועל תגובה אוהדת ביותר.

י. אלמוגי: אני חושב שהצבא עשה כמיטב יכולתו בקשר לתשלומים ובקשר לעשרים הלירות, ולא יכול היה להיות טוב יותר. אולם אמרתי אז, ואני חוזר ואומר, כי שיטה זו, לדעתי, אינה שיטה טובה. על העבר אין חולקים, הצבא עשה כמיטב יכולתו ויבורך על כך, אולם ברצוני להסביר במלים טפ ורות מה אני חושב על השיטה הרצויה, לדעתי.

מה קרה עכשיו? קודם כל יש 60-70 אלף עובדים בגיל שירות צבאי שיוצאים מיד ממסגרת השיטה הזאת ומכניסים רק בלבול, ואלה הם עובדי המדינה והרשויות המקומיות. הם הקיסו בנק חופשות ולא יקבלו כסף מהצבא. לא רק שלא קבלו, אלא שהם יצטרכו להוכיח כעת שהחזירו את הכסף לצבא וכתמורה יקבלו את הסכר הרגיל. זאת קבלו על עצמם העובדים, בהסכמת כל הצדדים.

כשאנחנו מדברים על כך אומרים: רק עובדים שכירים אבל הרי אלה הם 400 אלף איש במדינה. יש גם מחוסרי עבודה, שחלקם הוא 15 אלף מול 380 אלף. הרוב המכריע של האנשים מתוך ה-360 אלף, מקומות העבודה מוצאים בחובה מצפונית יפה מאד - שעלינו לעודד אותם לערוך עבודת טגביות כדי לסלא את החסר.

נאמר כאן כי כשהצבא מעסיק אדם ודורש ממנו ללכת לקראת המוות, הוא צריך לשלם לו כסף, להעלות את המוראל. מוראל אינו ניתן לחלוקה וצבא הוא תולדה של העם. לדעתי, מתוך אותו ניסוק, בשעת מלחמה יש רגישות הרבה יותר גדולה מאשר בשעת שלום לשוויון. במקום שצפויה מלחמה ממושכת או חזת כל מפסלה - ותהיה זו המפסלה השטרנית ביותר - ככל האמצעים כדי להביא לידי שוויון, ואז ברור שצריך תשלום מיוחד לחיילים. אולם בדגע שאתה צריך לתכנן לחודש ולחדשיים, אתה מוכרח לפעול בכוון שהשוויון יהיה ככל האפשר יותר גדול, בהתחשב במוראל. בשאני רואה כיצד ועדי פועלים מביאים לנשי המגוייסיים את התשלום ועוד מוסיפים על כך - האם זה אינו מוראל?

ייתכן שקרן ההשואה אינה יכולה לעמוד בזה מבחינה כספית, אבל אפשר להעלות את שיעור ההסתמפות ברבע אחוז. אומרים שחלק מהעצמאים אינו מכוטח. הנה בקרוב יתוקן חוק הביטוח הלאומי לגבי תאונות עבודה של עצמאים וגם אז יהיה עוד הגדל לדעתם. לכן זה איננו ניסוק.

ביחס למחוסרי עבודה, התשלום שמקבל עכשיו חלק ניכר ממחוסרי העבודה הוא גדול יותר משהיו מקבלים אילו לא גויסו. לכן, מה שהיה - היה, אבל להבא אני חושב כי השיטה הזאת אינה טובה לתקופות קצרות לא בשביל הצבא ולא בשביל העם.

תהיינה שתי בעיות שאני רואה אותן: בעיית הדרגות הצבאיות ובעיית מחוסרי העבודה. את בעיית העצמאים אפשר לפתור. על כל פנים אני חושב, שלהבא יש למצוא שיטה יותר טובה מזו שהיתה עד כה.

הי"ר ע. גוברין: היות ובעוד חודש-חדשיים גדון על השינויים בקרן ההשואה, בזמין לאותה ישיבה גם את באי-כח משרד הבטחון והצבא ואינני מתנגד שנחזור אז ונקיים בירור יותר יסודי, אם ללכת לפי השיטה הנהוגה או לקבל, למשל, את המהלך שהציע ח"כ אלמוגי. אז יהיה לדיון ערך מעשי. הבירור עכשיו הוא אקדמי, כי הרי לא נציע לבטל תשלומים שנעשו.

אני מציע שני סיכומים שאעביר בכתב למשרד הבטחון: (א) אני מציע כי נציין את המאמץ של משרד הבטחון לשלם לאנשים ולמשפחות את הסכומים שנקבעו להם בטהירות המכסימאלית, באותם התנאים שבהם הוא פעל; (ב) רשמנו לפנינו כי משרד הבטחון עושה עכשיו את

המאמצים הדרושים כדי שעד סוף שבוע זה יסתיימו התשלומים. נראה לי שאלו הן שתי הנקודות שנוסף להודיע עליהן בכתב למשרד הבטחון.

כיון ש"כ אלמוגי עורר את שאלת קרן ההשואה, אינני מתנגד להוסיף בכתבי לשר הבטחון, כי התעוררה שאלה כזו בוועדה. כמו כן אמציא את הפרוטוקולים של שתי הישיבות, כדי שתהיינה בפניו ההערות הטונות שנשמעו בוועדה, ואבקש שיתן את דעתו על כך כדי שבסעה שנברר מחדש את שאלת קרן ההשואה יוכלו משרד הבטחון והצבא להביא בפנינו דעה מוסמכת, אם לחיוב ואם לסלילה.

- - - - -

ג. מצב התעסוקה (המסר הדיון)

שר המסחר והתעסיה פ. ספיר: אנו מנסים לעזור, שמצב הזעטוקה ישאר יציב, באמצעות כמה צנורות.

אעיר תחילה כמה הערות בקשר עם התעסוקה בתעסיה. אם היה בסנים 1954 ו-1955, בכל שנה, גידול של 12% בערך בייצור בתעסיה, אינני חושב שב-1956 העליה היתה באחוזים כה גבוהים. הגידול ב-1956 הוא קטן ואני חושב שהוא מגיע רק ל-4-5-6%. אופטימיסטים בודאי יגידו, 7%. זו איננה רק תוצאה של כוח עבודה; יכול להיות - גם פריון, ויש תהליכי הגדלת הפריון. יכול להיות גם ע"י מיכון נוסף.

אנחנו מנסים לתקוף את הבעיה בכמה צנורות:

(א) אנחנו עוזרים לכל מפעל חדש שרוצה לקום בשטח התעסייתי; (ב) אנו מבטיחים ומסיימים מתן הלוואות עד ל-65%, באיזורי ספר, ו-50% בכל יתר חלקי הארץ, או ברוב חלקי הארץ; (ג) אנחנו נותנים ציוד טהטילומים אפילו 80% באסראי ו-20% בתסלום במזומן, או אפילו רק 15%; (ד) אנחנו לא רק מבטיחים כסף כי אם גם מסלמים. עוד בהיותי מנהל כללי במשרד האוצר דאגתי שלמשרד מסחר ותעסיה ישולם כל מה שהובטח לו מהסנים 1949 ועד 1954 ולא שולם. ב-1 באפריל ש.ז. גטרנו לשלם את ההתחייבויות שנתנו בזמנו הסרים יוסף וברנסטיין, ובמסך סטה חדשים שלטנו קרוב ל-10 מיליון ל"י במזומנים, או אפילו קצת יותר; מזה 6 מיליון למפעלים ו-4 מיליון לקרנות הטונות - הון חוזר, הון חוזר ליצוא וקרן תעסוקה.

בתקציב השנה הזאת הכנסנו גם כן סכומים ניכרים

בשביל התעסיה, דרך אותם הצנורות שאנחנו פועלים בהם, להרחבת מפעלים ולהקמת מפעלים בערך 12 מיליון ל"י. לגבי הסכום שרוצים לקבל מהטילומים ומי שרוצה לקבל הקימונו שתי ועדות ציבוריות שבהם מסתתפים אנשי בנקים, אנשי התעסיה, אנשי ההסתדרותית, בנק ישראל, האוצר ואנחנו. ועדה זו דנה בכל החומר. אמנם לפי הקונסטי-טוציה הועדה אינה קובעת סופית והמשרד רשאי לשנות, אבל תוך שבעה החדשים שבהם פועלת הועדה לא היה מקרה שהיינו צריכים לשנות את ההחלטה.

אותו דבר לגבי טילומים. קיימת ועדת-מסנה של

ועדת הסרים הכלכליים, עם נגיד הבנק כיו"ר, והיא דנה בכל החומר המוגש. גם שם אין להגיד טעארנו בעד איזו שהיא יוזמה.

הגדלנו הסנה באופן רציני את ההון החוזר. אם

ב-53-52 הוקצבו 60 אלף ל"י להון חוזר ובשנה שלאחר כן 750 אלף לירות, ואותו דבר בשנים 1954/55 ו-1955/56 - כך שבמסך כל ארבעת הסנים שהיה תקציב להון חוזר הוקצבו 3,200,000 ל"י ונוסף לכך קבלו מהבנקים עוד 700 אלף ל"י, הרי בשנה זו הקצבנו 4,5 מיליון ל"י מסלנו ו-3,200,000 ל"י מהבנקים, היינו 8 מיליון לעומת 4 מיליון במסך ארבע הסנים הקודמות. ייתכן שבעלי תעסיה אלה אמורים סבורים שגם זה אינו מספיק, אבל אני יכול לקחת בקנה מידה את ארבעת הסנים הקודמות ואת הסנה ולהשוות. צריך להוסיף שאלה הם סכומים רבולביים והסכום הזה מתווסף לסכומים של הסנים הקודמות.

יש טוענים כי הבנקים לוקחים את הכסף ולא

נותנים לבעלי התעסיה. הנהגנו דו"ח חדשי, והבנק חייב להוכיח כיצד הוא מסתמט בכסף. ועלי להגיד שהבנקים מסתמטים בכספים אלה לצרכי הון חוזר. הנהג בתחילה היה, שהבנקים נתנו את טרבית הכסף

על אחריותם. עכסיו הבנקים רוצים להיות תולסי התלוטט של הרבית או של הקומיסיון, ושהאחריות תהיה על המטעלה. אנחנו נכנסים לטרנסקציות לא מעטות של מחצית האחריות עלינו, ואפילו כל האחריות, והבנקים מסמטים רק כקומיסיונר. אנחנו חושבים שזו דרך של פרזיטיזם, ולבנקים נדבק כבר גם כן פרזיטיזם לא רק של קוטט-פלוט אלא של: תן אתה את הכסף ואני אעשה לך טובה ואעשה את העיסקה.

אם הגעתי למסקנה שאנחנו צריכים להקים מוסד כספי לענייני תעשייה עבור התעשייה, ושהתעשייה תהיה מיוצגת בו באופן ניכר, היו נימוקים רבים לכך. אחד הנימוקים להקמת מוסד פיננסי לענייני התעשייה, שנעשה קשה יותר לשאת את כל הריזקים עם הבנקים, ואם כי הם ישתתפו במוסד החדש הם לא יהיו הגורם המכריע אלא אחד הגורמים. אחד הגורמים תהיה התעשייה עצמה, וזאת כמרידה פנימית שקטה כנגד המסטר הקיים, שהולך ומתרחק והופך כמעט לקבע.

אנו בוחנים גם כסף כהון חוזר ליצוא. גם שם הקצבנו הסנה 1,5 מיליון ל"י. קרן זו קיימת כבר ארבע שנים ובכל שנה אנו מקציבים 1,5 מיליון ל"י והבנקים מוסיפים לירה כנגד לירה. אם אוסיף, שהעמדנו בדולרים סכום של 5 מיליון דולר לקביית חמרי גלם, אזי מר הורוביץ אסבם אומר שהיצוא לא מגיע עד כדי כך, אבל זה סוגזם, כי אנו מגיעים ב-11 חודש ליצוא של 94-95 מיליון דולר ומקווים לעבור את ה-100 מיליון. לולא המאמצים שהסקענו ביצוא הסנה (לא רק ע"י הון חוזר) לא היינו מגיעים גם ל-84 מיליון דולר שעליהם עמד היצוא ב-1954/55, כי היצוא לתורכיה קטן בסנים האחרונות והוא הדין פינלנד. בכל זאת הגענו ל-20%. ובעזרת החדשים של הסנה הזאת היצוא בתעשייה בשלש הסעיפים, בסך 72 מיליון בסנה שעברה הגענו ל-83 מיליון.

אנו פועלים באמצעות שני מכסירים נוספים בענין תעסוקה. בראשית הסנה אסרנו למסרד העבודה: אתה מבקש סכום זה וזה לצרכי תעסוקה - תן לנו 700 או 800 אלף לירות, אנו נוסיף מיליון ונבקש מהבנקים עוד 800 אלף, ויהיו לנו 2,5 מיליון לירות ישירות לצרכי תעסוקה. בענין זה פועלת ועדה מסתופת למסרד שלנו, האוצר, התאחדות בעלי תעשייה וההסתדרות, והיא פועלת בקרן הזאת. לרגל המצב אנחנו רוצים לייעד חלק מהקרן לתשלום שכר לארבעה חדשים, אבל הקרן תחזור אחרי ארבעה חדשים לקרן התעסוקה הזאת.

הגדלנו את המאמצים שאנחנו מיעדים לבעלי הטלאכה. אנחנו בדרך כלל - ואני עבדכם חושב, שלא כל מה שגדול מבריק ולא כל מה שקטן מחליד. יש רגבות בעלי טלאכה בארץ והעזרה להם היא חשובה, כי הם יכולים ליצור דברים רבים בתנאים לא יותר יקרים מאשר החרושת הגדולה או הבינונית. אנו עוזרים להם בכמה וכמה סטחים, אבל אדבר עכסיו על מאמצים כספיים.

נתנו לבנק כחצי מיליון לירות להגדלת ההון. אם תביאו בחשבון שהבנק נוטד רק לפני שנתיים, הרי זה סכום גדול. אנחנו מאפשרים להם הון חוזר באמצעות הבנק לטלאכה. קבלתי תלונות קטות שהרבית היא גבוהה למרות שאנחנו בוחנים את הכסף ב-4,5% 4-4 והזמנתי את מנהל הבנק לבירור הענין. אתם יודעים שהיינו מעורבים באמיסיה שמוציאים עכסיו. בעצם 15 מיליון לירות היו חתומים כדת וכדין למטרה זו. האוצר התחייב בפנינו בוועדת הכספים, ש-15 מיליון אלה יוחזרו לנו באמצעים אחרים שהיו מיועדים לצרכים אלה. 15 מיליון הולכים בעיקר להקמת מפעלים והרחבת מפעלים. גם בשנת ספל זו אסרנו הלוואות לכ-460 מפעלים, ומזה החלק הגדול להרחבה והגדלה וחלק למפעלים לא רבים חדשים שמקיימים בארץ. הסכום של 12 מיליון שהיה בתקציב, פלוס ה-15 מיליון, אנחנו מסקיעים ישירות במפעלים.

על חשבון הסכומים שיש בתקציב למפעלים, להון חוזר, להון חוזר ליצוא ולקרן תעסוקה, סלמנו בפועל ישירות כסף של האוצר, במסך סטה חדשים, כ-12-11 מיליון לירות. זאת אוטרת, במסך חצי שנה שלמנו בעצם מחצית התקציב. ערכנו תכנית שעד סוף אוגוסט נגמור את התשלומים לכל המפעלים. אם אצרך את כל הסכומים, הרי עד אוגוסט אקבל: 27 מיליון (כולל האמיסיה), פלוס 8 מיליון לדין חוזר, פלוס 3 מיליון להון חוזר ליצוא, פלוס 2,5 מיליון לקרן תעסוקה, פלוס חצי מיליון לבעלי טלאכה, ובסך הכל 41 מיליון. זה לא כולל את הסכום שבא מצידוד מן הטיילומים, אשר הסנה יגיע,

מינימום ל-12 מיליון דולר. אנחנו טוקלים אם לפרסם את רשימות
ההלוואות שאנחנו נותנים, ועל כל פנים לוועדה אני בודאי יכול לשלוח
את הרשימה, כדי להיווכח כי שום סקטור אינו מקופח ואף אחד אינו
יכול לטעון.

אם אני חוזר לתעסוקה, הרי מבחינתנו, באמצעים
העומדים לרשותנו עשוינו למען תעסוקה מה שיכולנו. כשסמענו שיש
מצב מיוחד, בחלק מהאמצעים שלנו מתוך זה, פלוס סכומים שבנק ישראל,
סדרנו 2,5 מיליון לירות בסביל קרן חירום לתעסוקה, אבל הכסף הזה
הוא מתוך האמצעים שלנו ולא כסף נוסף.

מה מצב התעסוקה בתעסוקה? - יש לחלק זאת לכמה
חלקים, כי אין לדבר על כך באופן כללי. אמרתי שעד עכשיו היה לנו
יצוא סוגר, ועד למבצע סיני היתה לנו תכנית להגיע בסנה הבאה
ל-125 מיליון דולר (בטקום 102 מיליון דולר). אינני יכול להגיד
אחרי 29 באוקטובר שנגיע למטרה זו. לא ידוע מה יהיה מצב השוק
התורכי. יש הקפאה מוחלטת ביחסים הסחריים עם ארצות מעבר לסטך
הברזל - לא פורטאליה אבל למעשה. רוסייה לא הזמינה עדיין את הסלחת
בנוגע להדרים ואינה מספקת דלק. יוגוסלביה, אותו דבר. פולין אין
לה מה למכור לנו. הונגריה לא היתה חשובה גם קודם. כולגריה
ורוסניה - משהו. פרט לרוסייה, זה הקיף בתוך הסכימה של 125 מיליון
דולר, 10-12 מיליון.

אנו מיצרים עכשיו 65 אלף טון מלט לחודש ויכולנו
להגיע בפברואר ל-75-70 אלף טון. היות ובסביל כל טובה מלט צריך
כ-150-200 קילו דלק והובלת הדלק התיקרה (25 דולר בטקום 8 סקודם)
החליטה ועדה, שיש לי הצער לעמוד בראשה, בכאב לב לצמצם את היצור
עד 38 אלף טון, בעצם למחצית. בחלק ניכר יטבול כתוצאה מכך היצוא,
ובחלק גם הבניין בארץ.

בדרך כלל שיבוסים אלה, שהחלו מראשית נובמבר,
עלולים לעלות למדינת ישראל בשנה הבאה - אם המצב יימשך כפי שהוא
היום - ב-20-25 מיליון דולר, לפי הערכתי. אולי זאת בכמה דברים.

הדלק עלה 20 סנט על חבית בחו"ל. אנו מביאים
1,5 מיליון טון, ואם זה יעלה לנו מינימום 8-10 דולר יותר בהובלה
הרי זה 12-15 מיליון דולר, ובכך נקטתי מספר זהיר.

אנו קונים כ-300 אלף טון חטה. אגב, כולנו
סתגאים בעורף, שעמד איתן. העורף אגר 10 אלפים טון חטה. הצריכה
שלנו היא 24-25 אלף טון לחודש. בחודש נובמבר הוציאו 34 אלף טון.
בנובמבר הגיעו 5 אניות חטה והמלאי גדל במידה קטנה בלבד. באפריל
הייתי באר"ב וגמרתי עיסקה על 12 דולר הובלה לסלט וחצי שנים,
והיו שהתרעמו על כך. עכשיו, כדי לשפוד על מלאי החטה וכדי שהעורף
יהיה שיש מלאי, אנו מביאים כל חודש שלס אניות חטה וההובלה עולה
לנו כעת 28 דולר.

דוגמה שלישית - סוכר. הסוכר הוא בקיאוב, אבל
צורכים בין 3500 ל-4000 טון לחודש. עד עכשיו שלמנו 105-106 דולר,
ואתמול שלמנו בעד שלסת אלפים טון, בכאב לב רב, 160 דולר.

ודוגמה אחרונה - מחיר הברזל בעולם, שעלה בסבועות
אלה ב-9 דולר על טון כתוצאה מכך שקבלו בארה"ב תוספת שכר. לפני
קוריאנה היה מחיר הברזל בעולם 50 דולר, ואחרי כן התייצב ב-72-80.
היום מחירו כבר 116 דולר. במסך שלס שנים אלה הבאנו סגרמניה
512 אלף טון ברזל, ומזה הגיעו כבר כ-460 אלף טון, וכל שלשה חדשים
נבדק המחיר. הברזל שהסילומים עולה יותר בזול ב-8-10 דולר הטון
מאשר אם קונים שם ברזל חפטי.

אם ישאלו אותי כיום מה יהיה מצבנו ב-1957,
חוץ מהצרות הרגילות, כתוצאה מהערפל הגדול אינני יודע מה יהיה.
לכנות כל זה בסובסידיות - מאיפה לוקחים זאת? אם לא לכנות - אז
האינדקס יקפוץ.

חברת החשמל תקבל פחות הכנסות לרגל הקיצוצים
בצריכה ויחסרו לה 6 מיליון ל"י. אשר ליצוא, חשבתי שחלקה של התעסוקה

יגדל בטנה הבאה, אבל כיום אינני יכול להגיד זאת, בגלל כל הקוטפלקס הזה.

במטרות הרשמיות של הקרדיטים לא כלול הבנין. כלולים חקלאות, תעסיה, סלאמה ויתר הדברים הסוטפים, אבל אנחנו בכל זאת טנסים לעזור גם לבנין, ורק מתוך ניסוקי תעסוקה. בתוקף תפקידי בסילומים עזרתי לקבלנים חטט-סט פעמים, ולאחרונה נתנו להם אשראי בסתי דרכים; א) על ידי ברזל, שנתנו להם אשראי ל-18 חודש; ב) על ידי כך שאפשרנו להם לסלם בעז' סלט בטסך 8-6 חדשים. עכסיו אני נלחץ טוב על ידם בקטר ל-2 סיליון לירות. הם אוסרים שאין סכירת בתים ואינם רוצים להפסיק את העבודה. אותו לחץ על אשראי קיים סצד סולל-בונה, הסוען כי סצבו די קסה וססובך. איני רואה עוד אפשרויות, כי בהוסר כבר איני יכול לעזור להם; עכסיו הם צריכים סצלבלים, ובינתיים גאת עליה של 5000 באוקטובר, 5000 בנובמבר והסנה יבואו 60 אלף עוליים, וחלקם כבר יוטב בצריפוניה או בפחונים. יש לבני מחסבות סצנצבו סטפלים בהן, בטסהו לעזור לסקטור זה על ידי גיוס קצת סמצעים בצורתא לסטרה זו.

בסנכנסתי לבירור בנקודות אלו אשרתי סאי-אפטר לסרוד את התעסיה בקנה סידה אחיז. בסלט היה לבני יצוא גדול הסנה. בתי-החרוטה לסלט עברו במסגרו סלא, סלבד סמסון סהוא נהנה מזה שאינו עובד; הוא חי מזה שאינו עובד. נקסטיל, זה כבר ענה-סנה וחצי שאין עסקים טובים. אפטר לראות זאת באינדקס. אם הוא יסלח הסנה - אם סותר לל להתנבא - בלי דצמבר, ב-12-11 נקודות, הרי הלכטה והנעלה אינה סטלית מזה כל תפקיד. אנו גלחטים סמחירי ירקות אבל הלכטה והנעלה לא עלתה באף נקודה אחת באינדקס ב-1955 וב-1956, אולי בנקודה אחת.

סמכת, היות והיה סבצע סיני והיתה בכלל סתיחות אחרי העיסקה הצ'כית - אם היא עבדה קצת בגאות הרי בגלל זה סאלפייס-אלפיים וחמט סאות איס עברו טוב לססירת חלקי עבודה לבתי-חרוטה אחרים. התעסיה הכיסית עבדה עד ראשית נובמבר פחות או יותר באופן סלא. עם כן, בנין עבד עד אוקטובר; בטקסטיל לא היתה כמעט עליה בעבודה לעומת הסנה שעברה; בסמכת היתה גאות סלאכותית; בסזון, סלבד כסה דברים שהוגברו בסביל יצוא (סיצים, תרכיזים) לא היו גדולות ולא גדל מספר הפועלים, ויש לזקוף זאת בודאי גם על חסרון הסכלולים.

אם תסאלוני מה בכל זאת אני אוסר - אני ססכט בכך, סאנו בטמצים עליונים עוזרים, כי לא קל עכסיו לקבל סהאוצר כסף. אם הגרעון של הגטהון ל-1 באוקטובר (ט-1 בנובמבר בסנה סעברה) הוא כ-118 סיליון לירות (חוץ סהתקציב הרגיל של הבטחון) הרי לקופה יש בכל זאת גבולות. אבל אינני יכול להגיד סבגלל איי קבלת סמצעים סצדנו, מה סהבטחנו, סיטהו הקטין או הפסיק את עבודתו. בפרוס 1947 הערפל הרבה יותר גדול סאטר בפרוס 1956.

סוכס : א) לרחות את היטיבה סנועדה ליום א' הקרוב בטעה 10.30 בת"א ולקיימה ביום ב' בטעה 14.30 בירוסלים. ב) להססיד באותה יטיבה בדיון בסצב התעסוקה, בנוכחות סר הססחר והתעסיה.

היטיבה ונעלה בטעה 10.30